

Referat 5. mars 2020

REGIONALT SAMARBEIDSORGAN FOR FORSKING OG INNOVASJON

Dato	5. mars 2020 kl. 10.30 – 14.30
Sted	Comfort Hotell Bergen Airport
Til stede	Baard-Christian Schem, Helse Vest RHF, leder Marit Solheim, Helse Førde HF Clara Gram Gjesdal, Helse Bergen HF Svein Skeie, Helse Stavanger HF Haldis Økland Lier, Helse Fonna HF Petter Thornam, Haraldsplass Diakonale Sykehus, observatør (fratrådte i sak 5) Per Bakke, Universitetet i Bergen Merete Vadla Madland, Universitetet i Stavanger (vara for Klaus Mohn) Merete Hauge, Brukerrepresentant Berit Rokne, Høgskulen på Vestlandet Ole Johan Borge, Forskningsrådet (observatør)
	Sølvi Lerfald, sekretariatet Renate Grüner, sekretariatet Marthe Vaagen Tjemsland, sekretariatet, referent
Forfall	Bente Wold, Universitetet i Bergen Klaus Mohn, Universitetet i Stavanger Dag Rune Olsen, Universitetet i Bergen

Sak 01/2020 Godkjenning av sakliste og referat

Det var ingen innvendinger mot innkalling, sakliste eller referat. Tre saker ble meldt under eventuelt.

Vedtak

- *Innkalling, sakliste og referat ble godkjent*

Sak 02/2020 Faglig rapport 2019

Trykt utgave av [faglig rapport 2019](#) ble delt ut på møtet. Årets faglige rapport baserer seg på data fra 276 innleverte rapporter fra prosjekter med finansiering via Helse Vest forskningsmidler. Sølvi Lerfald fra sekretariatet la fram hovedtrekkene i rapporten.

Rapporten tar blant annet for seg faglig klassifisering (HRCS), brukermedvirkning, forskningsproduksjon, kliniske intervensjonsstudier, samhandling, rusforskning, internasjonal finansiering, bruk av registerdata, samarbeid med næringsliv, og forskningsetikk. Faglig rapport viser små endringer fra 2018. Vi ser en gradvis økning i intervensjonsstudier og en økende tendens til flere internasjonale studier. I kliniske studier, aldersgruppe ved inklusjon er det en økning i andel midler til målgruppen barn og unge. Vi ser en nedgang i rusforskningen i Helse Vest.

Tilbakemeldingene på rapporten var at den på en god og ryddig måte viser til bruken av Helse Vest forskningsmidler. Fremover er det ønskelig at rapporten viser mer til vitenskapelige artikler fra Cristin for å sammenligne forskningsaktiviteten på nasjonalt nivå. Samarbeid med næringsliv blir stadig mer aktuelt, og det bør i rapporten redegjøres for hva dette innebærer. Når det gjelder rusforskning, vil man forhåpentlig se en økning når nytt rusregister er oppe og går i Stavanger.

Vedtak

- *Det regionale samarbeidsorganet tar Faglig rapportering 2019 til orientering.*

Sak 03/2020 Evaluering av søknadsprosessen

Søknadsprosessen for 2020 ble gjennomført på vanlig måte med utlysning i juni, frist 15. september, arbeid i vurderingskomiteene fra slutten av september til komitémøtene i uke 45 og 46, vedtak i samarbeidsorganet i slutten av november, samt tilbakemelding til alle søkere i desember 2019. Samarbeidsorganet diskuterte noen punkt som trenger avklaring før retningslinjene for søknadsprosessen 2020 kan utarbeides:

Kliniske forskerstipend

Det er fortsatt for få søkere til denne søknadskategorien. Samtidig er det kategori der søkerne til nå har fått stor gjennomslagskraft. Samarbeidsorganet ble invitert til å vurdere om det skal settes i gang tiltak for å øke andelen søkere til forskerstipend. Et av tiltakene kan være å fjerne egenandelen på 20 % fra søkerinstitusjon knyttet til kliniske forskerstipend.

I tillegg til tiltaket om å fjerne egenandel, diskuterte samarbeidsorganet mulighetene for å gjøre stipendordningen bedre kjent for kliniske forskere. Noen konkrete tiltak kan være å profilere stipendet tydeligere i kommende utlysninger, og at hvert enkelt helseforetak i regionen får et større ansvar for å informere om stipendet i klinikkene. Det er gjerne en større driftsmessig kostnad enn en økonomisk kostnad å ta klinikere ut av arbeid for å forske i 50% stilling.

Det var enighet i samarbeidsorganet om å fjerne egenandel på 20% fra søkerinstitusjon knyttet til kliniske forskerstipend.

Vedtak:

- Samarbeidsorganet vedtar å fjerne egenandelen på 20% fra søkerinstitusjonene knyttet til kliniske forskerstipend.

Driftsmidler til stipendiater

Satsen som benyttes ved søknader om doktorgrads- og postdoktorstipend, inkluderer driftsmidler til prosjektet. Det er arbeidsgiver som i siste instans avgjør fordelingen mellom lønn og drift. Et prinsipielt standpunkt til driftsmidler utover det som ligger i satsen, kan være at søkerinstitusjon og/eller forskningsgruppen skal stille midler til rådighet for å dekke disse kostnadene. I praksis er det hovedkomiteen som avgjør om og hvor mye ekstra driftsmidler som skal tildeles, og det er ikke satt noe tak på hvor mye det kan søkes om. Samarbeidsorganet ble invitert til å komme med innspill til stipendiatenes mulighet til å søke om ekstra driftsmidler, samt hvilke rammer som skal legges for ekstra driftsmidler.

Det var enighet i samarbeidsorganet om at noe driftsmidler vil være nødvendig for å gjennomføre et prosjekt. Utover det som ligger i stipendsatsen, var det bred enighet om at behovet for *ekstra* driftsmidler må dekkes av søkerinstitusjon og/eller forskningsgruppen som stipendiaten tilhører.

Vedtak:

- Samarbeidsorganet vedtar at det ikke skal tildeles ekstra driftsmidler til stipendiater utover det som ligger i stipendsatsen.

Aldersgrense for karrierestipend

I forbindelse med årets søknadsprosess, er ønsket om økning av aldersgrensen for kvinner på bakgrunn av fødselspermisjoner blitt fremmet på nytt. Aldersgrensen for å søke karrierestipend er 45 år. Saken var sist oppe i februar 2016.

Samarbeidsorganet var enige om at man i dag har stor valgfrihet når det gjelder deling av permisjon, og at det vil være kjønnsdiskriminerende å øke aldersgrensen for kvinner.

Vedtak:

- Ingen endring i aldersgrensen for søkere til karrierestipend.

Prosjektprogresjon

Helse Vest gjennomfører en årlig regnskapsrapportering for prosjekter med pågående forskningsfinansiering, der prosjektene også kan søke om overføring av ubrukte midler. Regnskapsrapporteringen for 2019 viser, som i tidligere år, at mange prosjekt har ubrukte midler.

Samarbeidsorganet diskuterte om det er hensiktsmessig å stille krav om at REK- godkjenninger skal være avklart før prosjektet tildeles midler, evt. får adgang til å søke. Helse- og omsorgsdepartementet har fokus på problematikken med ubrukte prosjektmidler. På medisinsk fakultet ved UiB ser man en økning i bruk av prosjektmidler når det raskt legges en plan for gjennomføring av prosjektet etter tildeling. REK er i utgangspunktet overbelastet, og det å kreve REK-godkjenning før tildeling av midler kan føre til ytterligere belastning. Det kan vurderes å søke om REK-godkjenning samtidig som søknad om midler sendes inn.

Sekretariatet vil se nærmere på andre mulige tiltak for å redusere andelen ubrukte midler.

Sak 04/2020 Forskningskonferansen – evaluering og prosess 2020

Sekretariatet informerte kort om møtedatoer og sted for kommende forskningskonferanse 2020:

	Sted	Dato
2020	Bergen	29. - 30. oktober

Følgende forslag til tema ble presentert av sekretariatet:

- Pasientsikkerhet og kvalitet
- Kunstig intelligens
- Organisering av persontilpasset medisin - hvilke konsekvenser får dette for forskning?

Samarbeidsorgane ble invitert til å komme med innspill til tema og mulige foredragsholdere til konferansen.

Tilbakemeldingene fra samarbeidsorganet var blant annet at det bør være fokus på dagsaktuelle temaer som innovasjon og samarbeid med næringsliv, bærekraftighet og tverrfaglighet. I tillegg til å formidle forskningsaktivitet, kan det være nyttig å ha noen temaer på et mer overordnet, strategisk nivå, slik at man også når frem til ledere. Det vil være nyttig å knytte temaene mest mulig opp i mot relevante strategier og styringsdokumenter.

Vedtak:

Det regionale samarbeidsorganet vedtar rammene for forskningskonferansen 2020. Sekretariatet tar med seg innspillene som kom opp i møtet i arbeidet med den endelige utformingen av programmet. Endelig program legges fram for samarbeidsorganet i juni 2020.

Sak 05/2020 Oppfølging av søknadsprosess strategiske satsinger

Saken er en oppfølging av sak 34 (møte 28.11.2019), tildeling av strategiske forskningsmidler 2020. Innstillingen av midler til seks nye strategiske satsinger betydde at det fortsatt var fem millioner i ubrukte forskningsmidler i 2020. Samarbeidsorganet diskuterte bruken av midlene og falt ned på at den beste løsningen er tildeling til en strategisk satsing ved Haraldsplass Diagonale Sykehus, i kombinasjon med tildelinger fra venteliste. Tildeling til søknaden fra Haraldsplass Diagonale Sykehus forutsatte en oppdatert søknad med utgangspunkt i den skriftlige vurderingen fra den eksterne komiteen.

Før saken ble lagt fram for samarbeidsorganet for endelig vedtak, informerte fagdirektør Petter Thornam fra Haraldsplass ytterligere om prosjektet. Han var ikke til stede under selve diskusjonen av saken.

Vedtak:

- *Haraldsplass Diakonale sykehus tildeles strategisk satsing.*

Sak 06/2020 Klage på avslått søknad om midler

Saken er unntatt offentlighet.

Sak 07/2020 Gjennomgang av handlingsplan for ny forskning- og innovasjonsstrategi

Styret i Helse Vest vedtok ny strategi 5. september 2019. Saken presenterer en gjennomgang av status for tiltak i strategien per i dag. Sekretariatet la frem forslag om hvilke mål og tiltak som bør prioriteres i 2020:

- **Innovasjon:** For å øke fokuset på innovasjon over de neste årene, har innovasjon kommet inn som et nytt hovedmål i strategien. Teknologi og innovasjon i helseforskning blir stadig mer aktuelt og viktig, og det satses mer på tverrfaglig kompetanse i utdanningene. Dette er også viktige satsinger i EU. Dersom forskning i Helse Vest skal konkurrere på et internasjonalt nivå, så må samarbeidsorganet se nærmere på dette i forbindelse med strategiarbeid og handlingsplaner.
- **Samarbeid med næringsliv og kommuner:** Som et av tiltakene for å stimulere til regional samarbeid i strategien, skal samarbeidsorganet «stimulere forskingsaktørene i regionen til samarbeid med kommunane og næringslivet». Temaet blir stadig mer aktuelt, og samarbeidsorganet bør diskutere hvordan dette konkret skal jobbes videre med.
- **Understøtte deltakelse i nasjonale studier:** Tiltaket skal stimulere til nasjonalt samarbeid. Det bør diskuteres hvorvidt samarbeidsorganet kan legge til rette for å øke antall pasienter i kliniske studier.

Samarbeidsorganet var enig i at dette er viktige mål og tiltak å ha fokus på i nærmeste tid fremover. Innovasjon er særlig et område som bør løftes frem i mye større grad enn tidligere. Noen av forslagene var å ha innovasjon som et hovedtema under neste forskningskonferanse og knytte det opp imot samarbeid med næringsliv¹, nedsette en arbeidsgruppe på tvers av sektorene som jobber konkret med tiltakene knyttet til innovasjon i forskningsstrategien og ha større fokus på temaet i utlysningene fremover. Det var også enighet i samarbeidsorganet om å sette ekstra fokus på brukermedvirning i forskning for 2020:

- **Brukermedvirkning i forskning:** Som et av tiltakene for å stimulere til økt kompetanse og kunnskapsutveksling mellom både brukere og forskere, skal samarbeidsorganet «vere ein pådrivar for reell brukarmedverkand i forskning, og leggje til rette for informasjon til forskarar og vurderingskomitear i søknadsprosessar om korleis brukarmedverknad vil vere føremålstenleg.»

Sak 08/2020 Status for oppfølging av rapport «Samordning for deling av forskningsdata»

I forbindelse med rapporten «Samordning for deling av forskningsdata: Rapport med anbefalinger», jf.sak 36/2019, besluttet samarbeidsorganet i novembermøtet 2019 at tiltakene i rapporten skal følges opp i form av en handlingsplan. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra UH-institusjonene og helseforetakene i regionen for utarbeidelse av handlingsplanen.

Arbeidsgruppen har gjennomført en kartlegging for å identifisere barrierer for forskningssamarbeid, og har gruppert disse i seks barriere-kategorier:

- Juridiske barrierer
- Retningslinjer som barrierer
- Tekniske barrierer
- Kommunikasjon
- Kompetanse
- Eierskap til data

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20182019/id2639253/>

Arbeidet med en handlingsplan er i gang, og arbeidsgruppen hadde sitt første møte 21. februar 2020. Under møtet diskuterte gruppen hvordan det skal jobbes videre med oppfølgingen av tiltakene som er foreslått i rapporten, og hva som bør prioriteres for å redusere eksisterende barrierer knyttet til deling av forskningsdata på tvers av institusjonene.

Videre arbeid

Det legges opp til et nytt møte i arbeidsgruppen i slutten av mars. Det tas sikte på å legge frem et utkast til handlingsplanen på neste møte i samarbeidsorganet.

Sak 09/2020 Oppfølging av arbeidsgruppe for forskningsinfrastruktur

Saken har bakgrunn i at arbeidsgruppen ikke ønsker å jobbe med mandatet slik som det er vedtatt av samarbeidsorganet. Saken var sist oppe i samarbeidsorganet den 28. november 2019, og det ble da besluttet å sette arbeidet på vent inntil videre. Saken ble løftet frem på nytt i mars med tre alternative løsninger:

- Arbeidsgruppen fortsetter etter at institusjonene har diskutert mandat og oppgave med sine egne representanter
- Det nedsettes en ny arbeidsgruppe
- Arbeidet avsluttes

Vedtak:

- Samarbeidsorganet vedtar at arbeidet avsluttes.

Sak 10/2020 Orienteringssaker

1. Oppdragsdokumentet til Helse Vest RHF, tildelingsbrev til UH-institusjonene
 - **Oppdragsdokument fra HOD til Helse Vest:**
<https://www.regjeringen.no/contentassets/bd8a11644b744dec8a8dc452794000e4/oppdragsdokument-2020-helse-vest-rhf-2.pdf>
 - **Tildelingsbrev til UiB, UiS og Høgskulen på Vestlandet:**
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tildelingsbrev-til-universiteter-og-hoyskoler-2020/id2671062>

2. Sekretariatet informerte om e-læringskurs i helseforskningsloven og personopplysningsloven. Kurset er utarbeidet i samarbeid mellom UiB og Helse Bergen, og startet i februar 2019. Kurset er konkret og praktisk rettet, og skal publiseres i MittUiB og i Elektronisk kvalitetshåndbok med felles test i Læringsportalen ved Helse Bergen 2020. Læringsportalen har en testfase på 1 år, før evaluering og korrigeringsfase etter testfase.
3. Sakslisten til samarbeidsorganet for utdanning sitt møte 19. februar 2020 (til orientering om saker)

Sak 11/2020 Eventuelt

Følgende saker ble meldt til eventuelt:

Møtedatoer

Neste møte i samarbeidsorganet var opprinnelig satt til 22. april og skulle være et felles møte med Regionalt samarbeidsorgan for utdanning. På grunn av at leder for samarbeidsorganet for utdanning ikke hadde anledning å stille denne datoen, ble alternative datoer for møtet lagt frem:

- 24. april
- 8. mai

Flertallet i samarbeidsorganet stemte for å flytte møtedato for felles møte til 8. mai².

Søknad om akutte forskningsmidler – COVID-19

Sølvi Lurfald orienterte om søknad om akutte forskningsmidler til COVID-19 forskning til samarbeidsorganet. Søknaden kommer fra professor Rebecca Cox ved influensasenteret, Haukeland universitetssykehus og Universitetet i Bergen.

Hasteutlysning fra Norges Forskningsråd - COVID-19

² Neste møte i samarbeidsorganet blir avlyst på grunn av corona-situasjonen.

Forskningsrådets observatør i samarbeidsorganet, Ole Johan Borge, orienterte om COVID-19 Emergency Call for Proposals: Project Outlines for Call Concerning the Fight Against Coronavirus Disease (COVID-19):

<https://www.forskningsradet.no/en/call-for-proposals/2020/emergency-call-proposals-project-outline-covid-19/>

I første omgang er det skisseutlysning, med frist 16. mars. Utlysningen for "full søknad" har søknadsfrist blir 31. mars 2020. Det er ønskelig med samarbeidsprosjekter der forskningsorganisasjoner samarbeider med kommuner, sykehus, bedrifter, frivillig sektor og brukere.

Borge orienterte også om andre utlysninger i regi av Forskningsrådet.

- Neste møte i samarbeidsorganet er 12. juni kl. 10.30 -14.30, og finner sted ved [Clarion Hotell, Bergen Airport](#)³.

³ Samarbeidsorganet vil bli informert fortløpende om eventuelle endringer i forbindelse med corona-situasjonen. Det ble senere bestemt å utføre et videomøte 12. juni.